

Republika Srbija
Uprava za javne nabavke
Beograd
v.d. direktora
Sandra Damčević

Predmet: Inicijativa u vezi sa objavljivanjem podataka o javnim nabavkama u otvorenom obliku

Poštovana gospođo Damčević,

Transparentnost Srbija je tokom 2018. sprovela projekat „Otvorene i ukrštene javne nabavke“ (Projekat je podržala kancelarija Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Beogradu), u okviru kojeg smo, između ostalog, analizirali podatke o javnim nabavkama koji su objavljeni u otvorenom formatu, na osnovu odluke UJN da učestvuje u inicijativi za otvorene podatke i da objavi deo podataka koje poseduje na Portalu otvorenih podataka. <https://data.gov.rs/sr/discover/>

U međuvremenu, donošenjem Zakona o elektronskoj upravi, <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2018/27/4/reg> objavljivanje podataka na ovaj način je postala zakonska obaveza (sa odloženim početkom primene).

Obraćamo vam se ovim putem iz tri razloga.

Prvi je to što smo u postojećim bazama otvorenih podataka o javnim nabavkama uočili određene nedostatke i nejasnoće koje bi se možda mogle otkloniti i pre nego što bude bio donet novi Zakon o javnim nabavkama, podzakonski akti koji će bliže urediti sadržinu Portala javnih nabavki i druga pitanja u vezi sa vođenjem evidencija i objavljivanjem informacija, odnosno i pre nego što budu izrađena nova softverska rešenja za rad UJN.

Drugi razlog je to što smo uočili potrebu da se pri donošenju relevantnih propisa i izradi tehničkih rešenja za budući Portal javnih nabavki, obezbedi objavljivanje znatno šireg kruga informacija u otvorenom formatu nego što je to danas slučaj.

Treći razlog je potreba da se prilikom aktuelnih izmena Zakona, osmišljavanja novih softverskih rešenja i zaključivanja sporazuma o saradnji sa drugim državnim organima razmišlja i o pitanjima koja su od značaja za primenu ne samo Zakona o javnim nabavkama već i drugih propisa i strateških akata koji postoje u Republici Srbiji.

U tom smislu, ukazujemo na sledeće odabrane nalaze i preporuke istraživanja:

Na Portalu otvorenih podataka, <https://data.gov.rs/sr/datasets/podatsi-iz-oglasa-javnikh-nabavki-sa-portala-javnikh-nabavki/> Uprava za javne nabavke objavila je podatke iz izveštaja o javnim nabavkama i šifarnike koji omogućavaju praćenje tih izveštaja.

Tabele izveštaja o javnim nabavkama su zipovane, te se ne mogu koristiti pre raspakivanja, što je njihov prvi nedostatak.

Za potrebe analize odabrani su podaci za poslednju celovitu godinu, 2017. Objavljeni podaci u otvorenom formatu predstavljaju samo deo podataka koji postoje o javnim nabavkama kako kod naručilaca, tako i kod Uprave za javne nabavke, koja prikuplja njihove planove i izveštaje i vodi Portal

javnih nabavki. Tabele sa otvorenim podacima sadrže sledeće kategorije, i pisanu i numeričku vrednost za svaku nabavku po svakoj od tih kategorija:

- Šifra nabavke
- Naziv dokumenta
- Naziv naručioca
- Matični broj naručioca
- Poreski identifikacioni broj (PIB) naručioca
- Identifikacioni broj naseljenog mesta po sedištu naručioca
- Identifikacioni broj grada ili opštine sedišta naručioca
- Identifikacioni broj vrste postupka javne nabavke
- Predmet nabavke (narativno)
- Vrsta predmeta nabavke (narativno)
- Šifra predmeta nabavke iz Opšteg rečnika nabavki
- Ime i prezime kontakt osobe
- Broj telefona kontakt osobe
- Datum poslednje izmene podataka u postupku javne nabavke
- Identifikacioni broj delatnosti naručioca
- Identifikacioni broj oblika organizovanja naručioca
- Identifikacioni broj oblika svojine naručioca
- Identifikacioni broj kategorije kojoj pripada naručilac

U obliku otvorenih podataka takođe su dostupni podaci koji se odnose na postojanje pojedinih dokumenata koji mogu nastati u postupku javne nabavke. Tako se iz baze otvorenih podataka može saznati da li je za određenu nabavku postojao ili nije:

- Poziv za podnošenje ponuda
- Poziv za podnošenje prijava – (postoji kod restriktivnog i kvalifikacionog postupka)
- Obaveštenje o sistemu dinamičke nabavke
- Poziv za učešće na konkursu za dizajn

- Obaveštenje o priznavanju kvalifikacije
- Obaveštenje o priznavanju kvalifikacije u restriktivnom postupku

- Podaci o objavi i dodeli ugovora
- Obaveštenje o zaključenom okvirnom sporazumu
- Obaveštenje o zaključenom ugovoru
- Obaveštenje o rezultatu konkursa
- Obaveštenje o obustavi postupka javne nabavke

- Podaci o izmeni ugovora o javnoj nabavci
- Konkursna dokumentacija

- Obaveštenje o produženju roka
- Pregovarački bez ponuda – pregovarački postupak kada nije bilo prihvatljivih i odgovarajućih ponuda
- Obaveštenje o zaštiti prava
- Misljenje Uprave za javne nabavke – izdaje se samo za neke pregovaračke postupke

- Odluka o priznavanju kvalifikacije – kod kvalifikacionog i restriktivnog postupka

- Odluka o isključenju kandidata – kod kvalifikacionog i restriktivnog
- Odluka o dodeli ugovora
- Odluka o dodeli okvirnog sporazuma
- Obaveštenje o poništenju postupka
- Odluka o obustavi postupka
- Odluka o nastavku postupka – nakon uloženog zahteva za zaštitu prava
- Odluka Komisije o zaključenju ugovora – Republička komisija za zaštitu prava
- Obaveštenje o priznavanju kvalifikacije opšte – kod poverljivih nabavki
- Link za određenu nabavku koji vodi ka odgovarajućoj stranici Portala javnih nabavki

S druge strane, brojni drugi podaci o javnim nabavkama nisu dostupni u ovom formatu. Između ostalog, to su sledeće (navedene su samo stavke koje su pronađene u drugim zbirnim izveštajima koji su objavljeni na Portalu javnih nabavki):

- naziv dobavljača
- MB dobavljača
- Država dobavljača
- Vrsta postupka
- Broj mišljenja UJN
- Osnov iz Zakona o javnim nabavkama za davanje mišljenja
- datum zaključenja ugovora
- Procenjena vrednost nabavke
- Ugovorena vrednost nabavke bez PDV
- Ugovorena vrednost nabavke sa PDV-om
- Broj ponuda
- kriterijum za izbor
- jedinična cena
- troškovi pripremanja ponude
- datum izvršenja/neizvršenja ugovora
- vrednost izvršenja ugovora
- izvršenje/neizvršenje ugovora
- razlog neizvršenja ugovora
- tip nabavke
- izmene ugovora

Pored pomenutih podataka, postoje i brojni drugi koji se ne mogu naći ni u otvorenom, ni u drugom formatu, već isključivo u okviru pojedinačnih postupaka javnih nabavki, kao što su broj izmena konkursne dokumentacije, broj pitanja koja su postavljala zainteresovana lica, korišćenje dodatnih uslova, značaj koji je dat pojedinim elementima kod kriterijuma ekonomski najpovoljnije ponude i drugo.

Očigledno je da prikazivanje podataka u otvorenom i u drugom formatu nije u skladu sa značajem koji imaju pojedine vrste podataka.

Tabela sa otvorenim podacima nije bila popunjena tako da se može pouzdano koristiti. Naime, među 58.627 javnih nabavki iz 2017. godine koje su zabeležene u ovoj tabeli, nekoliko desetina njih nije bilo uneto u bazu pravilno. Najčešća greška naručilaca koji su unosili podatke bilo je unošenje informacija o predmetu javne nabavke u nekoliko polja umesto u prvo predviđeno za to, usled čega su i svi ostali

unos, počev od naziva naručioca bili pomereni za jedno ili više polja. Iako je u ukupnoj populaciji broj ovih netačnih unosa zanemarljiv (oko 0,1%), nikakva dalja analiza podataka nije bila moguća pre nego što je ovaj nedostatak otklonjen.

U okviru kolone „naziv dokumenta“ naručioci su upisivali predmet svoje nabavke, slobodnim rečima, to jest, ne nužno onako kako su nabavke klasifikovane u okviru opšteg rečnika nabavki. Pored toga, nivo opštosti, odnosno detaljnosti kod upisa je do te mere različit da na osnovu ovih podataka nije moguće vršiti nikakve dalje analize niti grupisanja.

Primera radi, među hronološki upisanim nabavkama u jednom slučajno odabranom danu nalaze se sledeći upisi:

Tabela broj 1: Ilustracija različitog pristupa pri upisu „naziva dokumenta“

Материјал за саобраћај - гориво
Набавка услуге испоруке готових јела у продуженом боравку у 2017. години
Јавна набавка намирница
материјал за хемодијализу - дијализатори
материјал за хемодијализу који зависи од типа машине
материјал за хемодијализу заједнички материјал за све машине
Гориво
НАБАВКА ДОБАРА-ГАСНО УЉЕ ЕКСТРА ЛАКО ЕВРО ЕЛ
УГОСТИТЕЉСКА ОПРЕМА ЗА ЛОВАЧКЕ КУЋЕ 2016. ГОДИНЕ (II)
ЈНМВ 125/2016 - телефонски апарати са одржавањем телефона и телефонске централе за потребе ЗИН-а
ЛЕКОВИ И МЕДИЦИНСКА СРЕДСТВА
Набавка возила
архитектонски надзор на извођењу радова - наставак адаптације, реконструкције и доградње зграде Народно позориште Суботиц 6. фаза
Електромоторни погони за вентиле
Услуге штампања публикација 1/2017
Организовање и извођење једнодневних и дводневне екскурзије у пролеће 2017.
Набавка пекарских производа за исхрану деце и ученика у ОШ „Слободан Јовић“ у Вољуји, Ред.бр. 1.1.1./2017

Испорука и уградња покретне аутоматске рампе
JH 76/16 Радови на текућем одржавању Стационара II-фасада
Колонијална роба
гуме за чистаче цеви
JH 3000/1139/2016 (2133/2016) - Додатни материјал за заваривање
Набавка добара - гориво за потребе Канцеларије за Косово и Метохију – евро дизел или одговарајући
Санација кровне конструкције
JH 425/2016 - Претплата на публикацију Привредни саветник
Геодетска Опрема 4000/0072/2016
Превоз ђака 2017
Набавка фотокопир апарата за потребе саобраћајне полиције
Грађевински радови приликом санација хаварија и ремонта на систему даљинског грејања

Iz priloženog je takođe jasno da nije reč ni o kakvom „nazivu dokumenta“, već o nazivu nabavke. Očigledno je da bi pri izmenama Portala javnih nabavki trebalo povesti računa o tome da se ovi nazivi daju po jedinstvenim načelima.

Pored toga, ovo je rubrika koja je najčešće pogrešno popunjavana. Naime, naručiocu su, želeći da podele upis, i da, na primer, zabeleže poseban predmet nabavke po pojedinim partijama, prelazili u naredne rubrike i time remetili čitavu tabelu otvorenih podataka.

Kod identifikacionih podataka o naručiocima (naziv, PIB, matični broj) takođe je primetna šarolikost upisa, makar kada je reč o nazivima. U istim situacijama naručiocu vrše upis na različit način, na primer „Osnovna škola“ ili „OŠ“, u nekim slučajevima se između reči i navodnika ostavlja prazno mesto, u drugima ne, jedni koriste isključivo velika slova, a drugi poštuju pravopisna pravila.

Sve ovo se odrazilo i na pouzdanost podataka koji se mogu naći u bazi otvorenih podataka. Tako, od ukupno 58628 upisanih postupaka javnih nabavki, ako bi se sudilo prema nazivima naručilaca, te postupke je sprovodilo ukupno 3984 obveznika. Međutim, ako se kao parametar uzmu njihovi matični brojevi, stvarni broj naručilaca je za gotovo stotinu manji – 3891. Ni tu nije kraj problemima: ako se gledaju poreski identifikacioni brojevi, broj naručilaca se ponovo razlikuje i sada je 3902. Pošto su i matični i poreski identifikacioni brojevi jedinstveni, može se zaključiti da je kod nekih subjekata došlo do pogrešnog unosa i u ovim kategorijama.

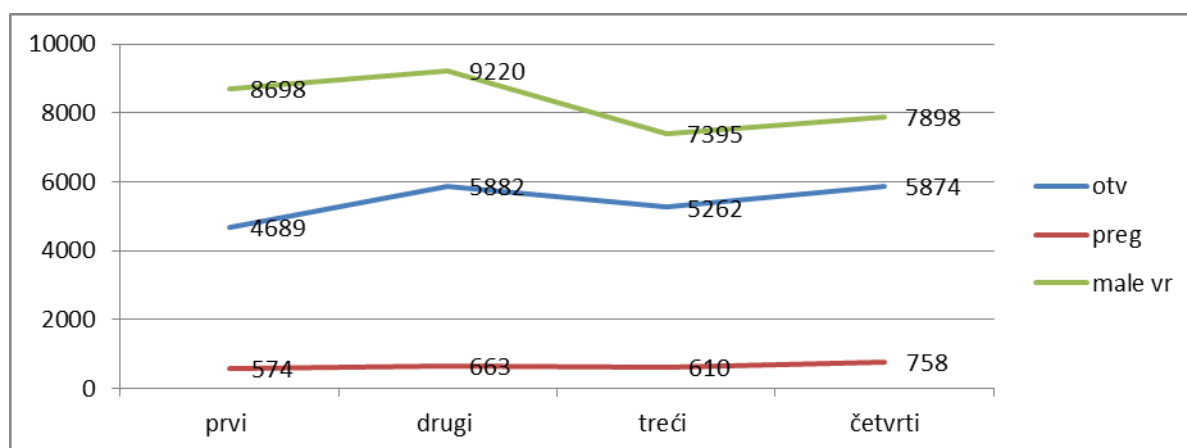
Naručiocu potiču iz 638 naseljenih mesta, pri čemu su veći gradovi posmatrani kao više mesta ukoliko su podeljeni na opštine. Na spisku se inače nalazi čak 6167 naseljenih mesta.

Od 194 upisane opštine, javne nabavke su sprovodili naručioci koji potiču iz njih 187. Na žalost, pretraga podataka postoji samo po pojedinačnim opštinama, a ne i po regionima ili okruzima, tako da nije moguće bez značajnog dodatnog truda utvrditi koliko je učešće u nabavkama po pojedinim delovima zemlje. Relativno jednostavnom pretragom ipak može da se utvrdi da su naručioci iz AP Vojvodine imali u 2017. ukupno 14.043 javnih nabavki, naručioci sa područja Kosova i Metohije 296, dok sa područja centralne Srbije (uključujući i grad Beograd) dolaze naručioci 44.290 javnih nabavki u toj godini.

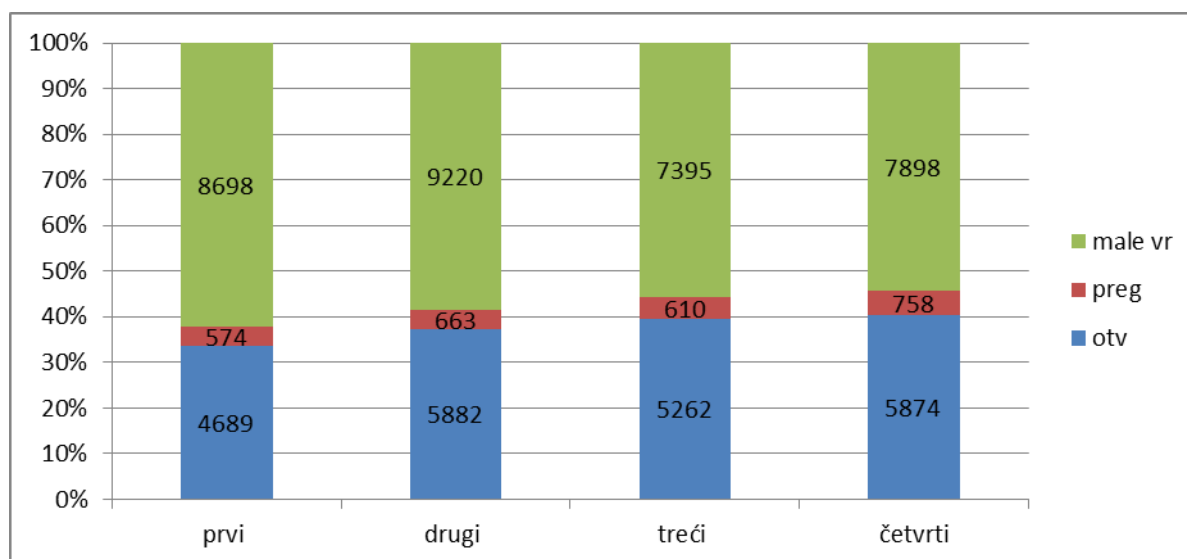
Naziv otvorenog podatka „datum poslednje promene“ navodi na pogrešan trag. Naime, nije reč o unosu poslednje promene koja se odnosi na određenu javnu nabavku, već o datumu i vremenu unosa poslednje promene prvog unetog dokumenta, ili seta dokumenata koji su objavljeni na početku javne nabavke.

Pored ukupnog broja javnih nabavki koje se raspisuju u pojedinim periodima godine, uočljivo je da se trendovi razlikuju i kada je reč o pojedinim vrstama postupaka javnih nabavki.

Grafikon broj 1: Raspisivanje javnih nabavki po pojedinim kvartalima – otvoreni, pregovarački i postupci javnih nabavki male vrednosti

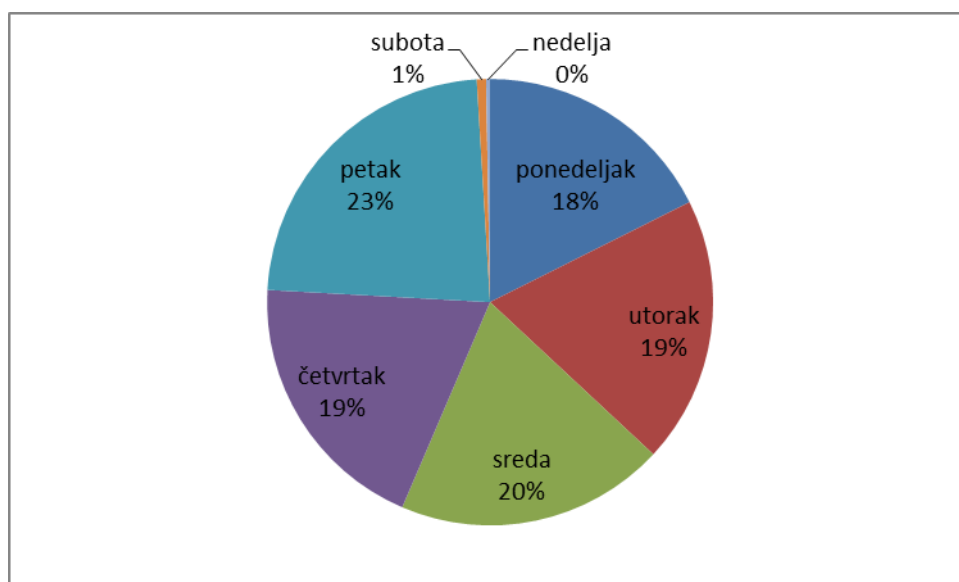
Grafikon broj 2: promene u strukturi postupaka javnih nabavki tokom godine

Kako se može videti iz grafikona broj 2, na početku godine je udeo javnih nabavki male vrednosti najveći, i prelazi 60% među najčešće zastupljenim postupcima, u poslednjem kvartalu on pada ispod 55%, dok srazmerno raste udeo otvorenih postupaka javnih nabavki, kao i pregovaračkih postupaka, naročito u poslednjem kvartalu 2017. godine.

Iako bi bilo razložno očekivati da je distribucija objavljivanja javnih nabavki jednaka kada je reč o pojedinim danima u radnoj sednici, to nije slučaj. Naime, u okviru istraživanja smo uočili da postoji nesrazmera utoliko što službenici za javne nabavke češće biraju petak, kao poslednji dan u radnoj nedelji da objave javnu nabavku na Portalu. To se tokom 2017. godine dešavalo u 23% slučajeva, u odnosu na 18% ponedeljkom, ili u odnosu na „prosečnu“ sredu, koja je birana u tačno jednoj petini slučajeva. Ova pojava može biti u vezi sa pripremom dokumentacije za javnu nabavku koja se vrši tokom cele radne nedelje, ali ne treba isključiti ni mogućnost da je u nekim slučajevima u vezi sa namerom da se ponuđačima ostavi manje vremena za razmatranje objavljene dokumentacije.

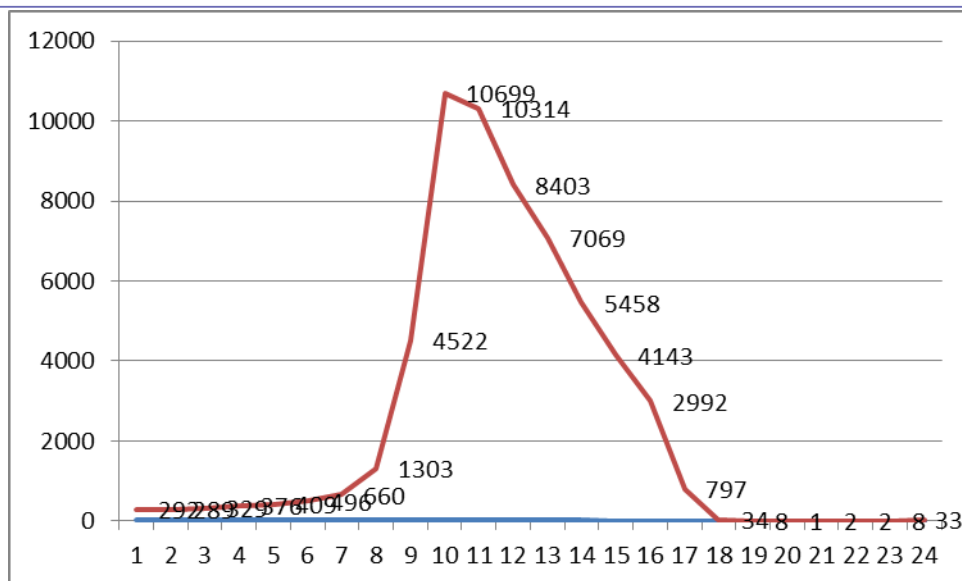
Grafikon broj 3: Dan unosa podataka

Zanimljivi su i podaci do kojih smo došli u pogledu vremena objavljivanja oglasa o javnim nabavkama. Naime, oko 5% oglasa je objavljeno na Portalu u doba koje sigurno ne ulazi u radno vreme službenika za javne nabavke, jer su se dogodile bilo posle 17.00 časova ili pre 7.00 ujutro. Imajući u vidu da je mnogim službenicima radno vreme od 7.30 do 15.30, ova pojava je sasvim sigurno daleko zastupljenija i ukazuje na preopterećenost ljudi koji u okviru naručilaca obavljaju zadatke u vezi sa javnim nabavkama.

U toku radnog vremena, „udarno“ doba za objavljivanje oglasa je između 10 i 11 časova, da bi nakon podneva, učestalost objavljivanja počela rapidno da opada.

Grafikon broj 4: Vreme objavljivanja oglasa o javnim nabavkama (za pojedine časove)

Nabavke su prikazane po vrsti u okviru tri rubrike. Jedna obuhvata osnovu podelu na nabavke dobara, usluga i radova, kao i sprovođenje postupka radi zaključivanja javno-privatnog partnerstva. Druga kategorizacija odnosi se na detaljnije definisani predmet nabavke, a treća sadrži terminologiju iz Opšteg rečnika javnih nabavki. Međutim, u okviru otvorenih podataka, podaci iz opšteg rečnika nabavki su predstavljeni tekstualno, a ne prema njihovim kodnim brojevima, što povećava mogućnost grešaka pri unosu podataka.

Podaci o kontakt osobama i njihovim kontakt telefonima nisu predstavljeni u jedinstvenom formatu. Primetno je da se u nekim slučajevima koriste sva velika slova, dok se u drugim poštuje pravopis. Kada je reč o telefonima, pozivni brojevi se u nekim slučajevima odvajaju kosim crtama, u nekim srednjim crtama, dok se u nekim slučajevima ne odvajaju uopšte od glavnog telefonskog broja. Takođe, u nekim slučajevima se u okviru istog polja navodi više telefonskih brojeva ili lokali fiksnih telefona, što onemogućava sortiranje i dalju analizu podataka.

Potencijalno korisna kategorija vrste delatnosti koju obavlja naručilac ima veliki broj mogućih upisa. Tako, u uzorku za celu 2017. postoji čak 135 upisanih vrsta delatnosti, što je preveliki broj za dalje analize. Bilo bi uputnije da je ova klasifikacija nešto uža, kako bi bila pogodnija za ukrštanje sa drugim vrstama podataka.

Kada je reč o obliku organizovanja, od više ponuđenih opcija pronađeni su naručilci koji pripadaju ukupno u 22 kategorije. Na osnovu toga smo utvrdili da su u 2017. javne nabavke sprovodile sledeće kategorije naručilaca:

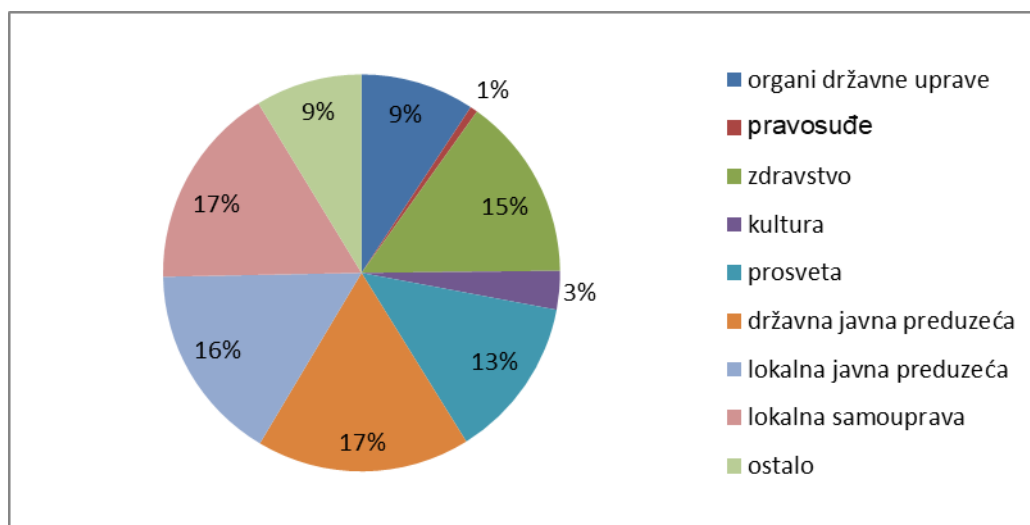
Tabela broj 2: Kategorije naručilaca

organi državne uprave	5435
Pravosuđe	362

Zdravstvo	8758
Kultura	1850
Prosveta	7722
državna javna preduzeća	10210
lokalna javna preduzeća	9460
lokalna samouprava	9737
Ostalo	5102

Njihov udeo u ukupnom broju javnih nabavki prikazan je na grafikonu.

Grafikon broj 5: udeo pojedinih kategorija naručilaca

Kako se iz ovog grafikona može videti, postupci javnih nabavki su gotovo ravnomerno raspoređeni između zdravstvenih i prosvetnih ustanova, državnih i lokalnih javnih preduzeća, te organa lokalne samouprave. Kada je reč o broju postupaka, za njima bitno zaostaju organi izvršne vlasti i nezavisni državni organi. S obzirom na to da u otvorenom formatu nisu predstavljani podaci o vrednosti javnih nabavki, iz njih nije moguće utvrditi u kojoj meri broj postupaka javnih nabavki korelira sa njihovom vrednošću.

Jedna od kategorija koje su predstavljene u vidu otvorenih podataka jeste i „oblik svojine naručioca“. Ovaj vid predstavljanja je, međutim, jedan od najmanje korisnih. Razlog za to je nerazumevanje samih naručilaca o tome šta bi trebalo da upišu, i u koju kategoriju da sebe svrstaju. Usled toga, za više od desetine postupaka javnih nabavki je ostalo nepoznato u kojem obliku svojine su naručioci, a nešto manji je broj onih koji su označili da su u društvenoj svojini. Između ostalih, nisu znali u kakvoj su svojini domovi zdravlja, lokalna javna komunalna preduzeća, bolnice, opštinske uprave, domovi za smeštaj odraslih lica, pojedini ogranci EPS, javna preduzeća, Uprava za izvršenje krivičnih sankcija, biblioteke, vojne pošte, beogradski Aerodrom itd.

Navodno su u društvenoj svojini opštinske uprave, javna preduzeća, biblioteke, ustanove (neki od njih se javljaju i u prethodnoj kategoriji nepoznate svojine). U privatnoj svojini su navodno pojedina javnokomunalna preduzeća, osnovne škole, osnovni sud u Lazarevcu, skupština opštine Bogatić,

Elektroprivreda Srbije (ponovo), Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, pojedine osnovne škole, Grad Uice, Gradska uprava Požarevca i mnogi drugi koji to očigledno nisu.

Tabela broj 3: Oblik svojine naručilaca

nepoznata svojina	6035
Privatna	170
Mešovita	299
Društvena	4333
Državna	47790
	58627

Više od polovine baze otvorenih podataka o javnim nabavkama posvećeno je identifikaciji postojanja pojedinih dokumenata koji se moraju objavljivati u određenom postupku javne nabavke.

Međutim, sudeći po podacima iz baze, izgleda da su neki naručioci propustili da ispune svoju obavezu.

Tabela broj 4: Broj objava po pojedinim kategorijama

Napomena: prikazan je zbir za pojedine kategorije, koji se može razlikovati od stvarnog stanja, zato što su u nekim slučajevima za isti postupak javne nabavke naručioci upisivali veći broj dokumenata

PozivZaPodnosenjePonuda	53504
PozivZaPodnosenjePrijava	319
ObavestenjeOSistemuDinamickeNabavke	9
PozivZaUcesceNaKonkursZaDizajn	9
ObavestenjeOPriznavanjuKvalifikacije	0
ObavestenjeOPriznavanjuKvalifikacijeURestriktivnomPostupku	0
PodaciOObjaviI Dodeli Ugovora	173
ObavestenjeOZaključenomOkvirnomSporazumu	3695
ObavestenjeOZaključenomUgovoru	65037
ObavestenjeORezultatuKonkursa	295
ObavestenjeOObustaviPostupkaJavneNabavke	8613
PodaciOlzmeniUgovoraOJavnojNabavci	1477
KonkursnaDokumentacija	57119
ObavestenjeOProduzenjuRoka	10399
PregovarackiBezPonuda	1944
ObavestenjeOZastitiPrava	1451
MisljenjeUpraveJN	0
OdlukaOPriznavanjuKvalifikacije	190
OdlukaOIsključenjuKandidata	13
OdlukaODodeliUgovora	55230
OdlukaODodeliOkvirnogSporazuma	3009
ObavestenjeOPonistenjuPostupka	127
OdlukaOObustaviPostupka	7842
OdlukaONastavkuPostupka	100

OdlukaKomisijeOZaključenjuUgovora	1
ObavestjenjeOPriznavanjuKvalifikacijeOpste	191

Kada je reč o započinjanju postupka javne nabavke, obaveza je naručioca da objavi jedan od Zakonom propisanih dokumenata, to jest, poziv za podnošenje ponuda, poziv za podnošenje prijave, kada je reč o restriktivnom i kvalifikacionom postupku, obaveštenje o sistemu dinamičke javne nabavke, ili poziv za učešće na konkursu za dizajn. Međutim, iz objavljenih podataka proizlazi da naručioci tu obavezu nisu ispunili u značajnom broju slučajeva. Naime, kada se sabere ukupan broj objavljenih poziva, on je za 4786 manji od broja ukupno sprovednih javnih nabavki! Međutim, ni tu nije kraj. Za neke od nabavki je objavljeno više od jednog poziva na podnošenje ponuda, tako da je ukupan broj javnih nabavki za koje nije objavljen ni jedan od obaveznih početnih dokumenata čak 6201 (broj je, u stvari nešto veći, jer dupliranje postoji i kod drugih vrsta poziva)! Ovako krupno nepoštovanje Zakona o javnim nabavkama je malo verovatno i pre bi moglo da ukaže na nepotpunost informacija koje su generisane u bazi otvorenih podataka. Ova pojava je zastupljena kod svih vrsta javnih nabavki i kod svih vrsta postupaka.

Do sličnih zaključaka bi mogla da dovede i analiza informacija o objavi dokumenata koji ukazuju na neki od vidova okončanja postupaka javne nabavke. Naime, kada se saberu podaci o objavi i dodeli ugovora, obaveštenjima o zaključenom okvirnom sporazumu, obaveštenja o zaključenom ugovoru, obaveštenje o rezultatu konkursa i obaveštenja o obustavi postupka javne nabavke, proizlazi da čak 9842 postupka javnih nabavki nije okončano ni na jedan od navedenih načina. Ova pojava bi mogla da bude u vezi sa postupcima javnih nabavki koji su raspisani, ali ne i okončani do okončanja perioda u kojem su prikupljani podaci radi objave na Portalu javnih nabavki. Ukoliko je to slučaj, a ne greške naručilaca pri unosu podataka, o tome bi trebalo da postoje odgovarajuće napomene, jer se inače može izvući pogrešan zaključak.

Naručioci su, na osnovu člana 62. Zakona obavezni da za svaku javnu nabavku objave konkursnu dokumentaciju, istovremeno sa pozivom za podnošenje ponuda. Međutim, u bazi otvorenih podataka pronašli smo čak 4960 slučajeva kada konkursna dokumentacija uopšte nije bila objavljena. Istovremeno u 2354 slučajeva je zabeleženo da je za jednu javnu nabavku objavljeno više od jedne konkursne dokumentacije. I jedna i druga pojava primećene su kod raznih vrsta postupaka javnih nabavki i kod raznih predmeta javnih nabavki. Ovako krupni nedostaci, kod više od jedne desetine objavljenih javnih nabavki ukazuju na ozbiljne razmere kršenja Zakona, ili, što bi bila srećnija opcija, na greške u sistemu evidentiranja dokumenata koji se odnose na javne nabavke.

Obaveštenje o podnetom zahtevu za zaštitu prava je objavljeno za 1208 javnih nabavki, odnosno, ako je verovati statistici, podneto je ukupno 1451 takvih zahteva. Budući da Republička komisija za zaštitu prava nije objavila podatke o broju ukupno primljenih zahteva tokom 2017. godine, nije moguće izvesti zaključak o tome da li su ovi podaci tačni.

Glavne preporuke istraživanja su sledeće:

- ▶ Potrebno je obezbediti tačnost unetih podataka, naročito kada oni potiču od naručilaca; Neophodno je izvršiti proveru tačnosti unosa već objavljenih podataka koji su prikazani u bazi otvorenih podataka o javnim nabavkama, s obzirom na srazmerno veliki broj uočenih grešaka i nedoslednosti

- ▶ Potrebno je precizirati informacije o metodologiji izrade skupova otvorenih podataka o javnim nabavkama, kao i dodatna objašnjenja za tražioce koji porede ove podatke sa periodičnim izveštajima Uprave za javne nabavke
- ▶ Potrebno je proširiti krug informacija koje se objavljuju na Portalu javnih nabavki generalno, naročito u pogledu izvršenja ugovora
- ▶ Potrebno je obezbediti da novi Portal javnih nabavki sadrži sve podatke u otvorenom obliku – postavljanjem čvrstih zakonskih garancija i razradom u podzakonskom aktu
- ▶ Podaci sa Portala javnih nabavki treba da budu uporedivi i povezani sa podacima iz drugih javnih registara – informacije o usvojenom i izvršenom budžetu, informacije o sprovedenim revizijama, podaci o vlasništvu u pravnim licima koja učestvuju u postupcima javnih nabavki i drugo - korišćenjem jedinstvenih identifikacionih oznaka (PIB za privredne subjekte, oznake programa i budžetskih klasifikacija)
- ▶ Državni organi treba da vrše ukrštanje podataka objavljenih u mašinski čitljivom obliku kada određuju predmet svog nadzora, kontrole i revizije

Ceo istraživački izveštaj može se preuzeti ovde:

<http://www.transparentnost.org.rs/images/projekti/izvestaj%20istrazivanja%20TS%20Otvorene%20i%20ukrstene%20javne%20nabavke%202018.docx>

Srdačan pozdrav,

za Transparentnost – Srbija

programski direktor

Nemanja Nenadić

Beograd, 10. januar 2019.